

Lekce 20

Str. 197/cv. 2

Rozšiřující aktivita: Každý student si vybere jednoho autora, zjistí o něm podrobnější informace na internetu (např. na www.wikipedia.cz) a prezentuje ostatním jeho medailon.

Str. 198 – 203

Pro práci s texty lze využít aktivity, popsané v dílně Lídy Holé s názvem [Co lze dělat s textem \(na příkladu adaptované prózy Jana Nerudy Povídky malostranské\)](#).

Str. 203/text Dobytí severního pólu, řádek 26

Pozor, oprava viz [Errata](#).

204/tabulka Spisovná a obecná čeština, bod C

Pozor, oprava viz [Errata](#).

Str. 205

Potřebuje váš student podrobnější vysvětlení nějakého gramatického jevu? Navštivte stránky Ústavu pro jazyk český <http://prirucka.ujc.cas.cz>, kde najdete jazykovou příručku.

Str. 205/tabulka Hlavní principy českého pravopisu, bod A

Vyjmenovaná slova.

[Schéma 20A](#)

Str. 205/tabulka Hlavní principy českého pravopisu, bod B

Diktát. Různé typy diktátu najdete [zde](#).

[Schéma 20B](#)

Str. 205/tabulka Hlavní principy českého pravopisu, bod C

Diktát. Různé typy diktátu najdete [zde](#).

[Schéma 20C](#)

Str. 205/tabulka Hlavní principy českého pravopisu, bod D

Diktát. Různé typy diktátu najdete [zde](#).

[Schéma 20D](#)

Str. 205/tabulka Hlavní principy českého pravopisu, bod E

Napište jako diktát. Různé typy diktátu najdete [zde](#).

[Schéma 20E](#)

Str. 205/tabulka Hlavní principy českého pravopisu, body B, C, D, E

Opakovací cvičení na předchozí diktáty.

[Schéma 20F](#)

Str. 206/cv. 3

Rozšiřující aktivita: Každý student si vybere jedno město, řeku nebo hory, zjistí o nich podrobnější informace na internetu (např. na www.wikipedia.cz) a prezentuje je ostatním.

Str. 207/cv. 7

Řešení:

Agnieszce se nejvíc líbí v Praze, protože má hodně památek a romantickou atmosféru.

Luisovi se nejvíc líbí v Brně a na jižní Moravě, protože jsou tam přátelští lidé a připomínají mu Brzailce.

Susan se líbí hrady a zámky, protože ty v Americe nejsou.

Adamovi se líbí na horách, protože je nejraději/nejradší v přírodě.

Str. 207/cv. 10

Poznámka: Fotografie vlevo zachycuje interiér senátu.

Str. 207/ po cv. 10

Rozšiřující cvičení na slovní zásobu.

[Schéma 20G](#)

Lehčí varianta cvičení. Studenti vybírají z tabulky.

[Schéma 20H](#)

Po dokončení lekce

Test 20

[Schéma 20I](#)

Lekce 20 – schémata**Schéma 20A**

(Kliknutím se dostanete zpátky do textu)

B

být – bydlit – obyvatel – byt, přibýtek – nábytek – dobytek; obyčej – bystrý – bylina; kobyla – býk; Přibyslav

L

slyšet – mlýn – blýskat se; polykat – plynout – plýtvat; vzlykat – lysý – lýtko; lýko – lyže – pelyněk; plyš

M

my – mýt – myslit – mýlit se; hmyz – myš – hlemýžď; mýtit – zamykat – smýkat; dmýchat – chmýří – nachomýtnout se; Litomyšl

P

pýcha – pytel – pysk; netopýr – slepýš – pyl; kopyto – klopýtat – třpytit se; zpytovat – pykat – pýr; pýřit se – čepýřit se

S

syn – sytý – sýr; syrový – sychravý – usychat; sýkora – sýček – sysel; syčet – sypat

Vvy – vysoký – výt; výskat – zvykat – žvýkat; vydra – výr – vyžle; povyk – výheň *a slova s předponou vy-, vý-***Z**

brzy – jazyk – nazývat; Ruzyně

Schéma 20B**Diktát.**

1. Všichni studenti se zúčastnili soutěže.
2. Byl váš pokus úspěšný?
3. Viděl jsem úžasný dům.
4. Cesta byla moc úzká.
5. Koupil jsem manželce růže.
6. V hospodě bylo pět kamarádů.
7. Cítil jsem krásnou vůni.
8. Zůstaneš tu s námi?
9. Půjdu domů a napíšu domácí úkol.
10. Šla jsem na manikúru a pedikúru.
11. Viděli jsme mnoho slavných obrazů.
12. V soutěži jsme měli velký úspěch.

Napište podle diktátu.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.

Schéma 20C**Diktát.**

1. Oběd byl moc dobrý.
2. Zapomněl jsem to slovo.
3. Vzpomněli jste si taky na mě?
4. Objeli jsme pětkrát město.
5. Nevěděl, že nemůže vjet do garáže.
6. Většinou běhám několik hodin po lese.
7. Objevil sportovce, který výborně běhá.
8. Hledám nové zaměstnání.
9. Vyměním ten svetr za větší.
10. Objednali jsme si zboží z katalogu.
11. Řidič vjel do jednosměrné ulice.
12. Pomocí litrů měříme objem.

Napište podle diktátu.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.

Schéma 20D**Diktát.**

1. Ztratil jsem peněženku.
2. Zpívali jsme i bez kytary.
3. Stěžoval si na spálené jídlo.
4. Pavel hodně vyrostl a ztloustl.
5. Sjela jsem sjezdovku.
6. Scházeli jsme se na schůzích.
7. Vzpomínali jsme na dětství.
8. Vlak měl velké zpoždění.
9. Spadl jsem a zlomil jsem si nohu.
10. Strávili jsme hezký den.
11. Zkouška nebyla moc těžká.
12. To jídlo bylo zkažené!

Napište podle diktátu.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.

Schéma 20E**Diktát.**

1. V televizi říkali, že benzín bude dražší.
2. Koupila jsem si brýle, protože jsem už neviděla na blízko.
3. Šla do kina a koupila lístky.
4. Šli jsme do divadla, ale bylo vyprodáno.
5. Na stole ležely noviny, brýle a nůžky.
6. Jím hodně zeleniny a ovoce, abych měl dost vitamínů.
7. To je ten tvůj kolega, o kterém jsi mi říkala, že je rozvedený?
8. V létě jsme jezdili na výlety, koupali jsme se a hráli jsme badminton.
9. Potkala jsem kamarádku, když jsem se vracela z divadla.
10. Kdybych se víc učil, udělal bych tu zkoušku.
11. Až uklidím pokoj, uvařím večeři a upeču dort na zítra.
12. Mám chřipku, a proto nemůžu jet na výlet.

Napište podle diktátu.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.

Schéma 20F**1. Doplněte ú, nebo ů.**

1. Všichni studenti se z...častnili soutěže.
2. Byl váš pokus ...spěšný?
3. Viděl jsem ...žasný d...m.
4. Cesta byla moc ...zká.
5. Koupil jsem manželce r...že.
6. V hospodě bylo pět kamarád...
7. Cítil jsem krásnou v...ní.
8. Z...staneš tu s námi?
9. P...jdu dom... a napíšu domácí úkol.
10. Šla jsem na manik...ru a pedik...ru.
11. Viděli jsme mnoho slavných obraz...
12. V soutěži jsme měli velký ...spěch.

2. Doplněte ě, nebo je.

1. Ob...d byl moc dobrý.
2. Zapomn...l jsem to slovo.
3. Vzpomn...li jste si taky na m...?
4. Ob...li jsme p...krát m...sto.
5. Nev...d...l, že nemůže v...t do garáže.
6. V...tšinou b...hám po lese..
7. Ob...vil sportovce, který výborně b...há.
8. Hledám nové zam...stnání.
9. Vym...ním ten svetr za v...tší.
10. Ob...dnali jsme si zboží z katalogu.
11. Řidič v...l do jednosm...rné ulice.
12. Pomocí litrů m...říme ob...m.

3. Doplněte s, nebo z.

1. ...tratil jsem peněženku.
2. ...pívali jsme i be... kytary.
3. ...těžoval si na ...pálené jídlo.
4. Pavel hodně vyro...tl a ...tlou...tl.
5. ...jela jsem ...je...dovku.
6. ...cházel jsem se na ...chů...ích.
7. V...pomínali jsme na dět...tví.
8. Vlak měl velké ...poždění.
9. ...padl jsem a ...lomil jsem si nohu.
10. ...trávili jsme he...ký den.
11. ...kouška nebyla moc těžká.
12. To jídlo bylo ...kažené!

4. Doplněte čárky tam, kde jsou potřeba.

1. V televizi říkali že benzín bude dražší.
2. Koupila jsem si brýle protože jsem už neviděla na blízko.
3. Šla do kina a koupila lístky.
4. Šli jsme do divadla ale bylo vyprodáno.
5. Na stole ležely noviny brýle a nůžky.
6. Jím hodně zeleniny a ovoce abych měl dost vitamínů.
7. To je ten tvůj kolega o kterém jsi mi říkala že je rozvedený?
8. V létě jsme jezdili na výlety koupali jsme se a hráli jsme badminton.
9. Potkala jsem kamarádku když jsem se vracela z divadla.
10. Kdybych se víc učil udělal bych tu zkoušku.
11. Až uklidím pokoj uvařím večeři a upeču dort na zítra.
12. Mám chřipku a proto nemůžu jet na výlet.

Schéma 20G**Doplňte femininum. Pak doplňte, kdo kde pracuje.**

ministr,
senátor,
úředník,
poslanec,
starosta,
primátor,
soudce,
velvyslanec,

Schéma 20H**Doplňte femininum. Pak doplňte, kdo kde pracuje.**

starostka	na soudu	primátorka	na ministerstvu	soudkyně	velvyslankyně
na obecním úřadě	úřednice	v parlamentu	poslankyně	na/v úřadě	
ministřyně	na velvyslanectví	senátorka	na radnici	v senátu	

ministr,

senátor,

úředník,

poslanec,

starosta,

primátor,

soudce,

velvyslanec,

Schéma 20I**TEST – LEKCE 20**

Jméno a příjmení: _____ z 50 bodů = _____ %

A. Lexikální část

_____ z 25 bodů

Vyberte vhodnou variantu. Zakroužkujte ji.

Například: Čtete _____?

a) české b) češtinu **c) česky**

1. Znáte české _____?

a) pisatele b) podpisy c) spisovatele

2. Romány, povídky, legendy, dramata, básně jsou _____.

a) umělecké knihy b) umělecké literatury c) umělecká díla

3. Největším _____ českého romantismu byl Karel Hynek Mácha.

a) nositelem b) překladatelem c) představitelem

4. Božena Němcová _____ za zakladatelku novodobé české prózy.

a) považována je b) považována c) je považována

5. Autorem _____ byl prozaik a dramatik Alois Jirásek.

a) řady historických románů b) mnoho satirických dramat c) spousty fantastických povídek

6. _____ vám báseň Františka Gellnera?

a) Zajímala b) Líbila se c) Bavila

7. Karel Čapek byl několikrát navržen _____ Nobelovu cenu _____ literaturu.

a) na – po b) na – za c) pro – pro

8. _____ básně Vítězslava Nezvala najdete názvy ovoce.

a) Ve sbírce b) V úryvku c) V kusu

9. Jaroslav Seifert je jediný český spisovatel, _____ byla udělena Nobelova cena.

a) který b) kterého c) kterému

10. Mladí lidé čtou poezii _____.

a) dál tím čím míň b) čím tím dál míň c) čím dál tím míň

11. Esejista a spisovatel Milan Kundera píše své poslední knihy ve _____.

a) francouzsky b) francouzštině c) francouzským jazykem

12. Ladislav Smoljak byl filmový a divadelní režisér, _____ a herec.

a) scéna b) scénář c) scénarista

13. Zdeněk Svěrák je _____ autorem her pro divadlo Jára Cimrmana.

a) tj. b) mj. c) atd.

14. Václav Havel je ve světě známý také _____.

a) svá dramata b) své divadelní hry c) svými divadelními hrami

15. V textech Alexandry Berkové _____ spisovná i obecná čeština.

a) je typické b) se objevuje c) čteme často

16. Básník J. H. Krchovský, _____ Jiří Hásek, publikoval v samizdatu.

a) opravdovým jménem b) jeho jménem c) vlastním jménem

17. _____, co je román, povídka, legenda, drama a báseň?

a) Podle čeho poznáte b) Jaké rozdíly mají c) V čem jsou jiné

18. _____ České republiky je 78 866 km².
 a) *Poloha* b) *Oblast* c) *Rozloha*
19. V roce 2012 byl celkový _____ České republiky 10,5 miliónu.
 a) *počet obyvatel* b) *česká populace* c) *množství lidí*
20. _____ České republiky jsou lev a dvě orlice.
 a) *V národním znaku* b) *Ve státním znaku* c) *Na státní vlajce*
21. Text české národní hymny _____ krásná je česká příroda.
 a) *je o jak* b) *se zpívá jak* c) *je o tom, jak*
22. Gambrinus, Mattoni, Škoda, Baťa atd. jsou nejznámější _____.
 a) *české výrobky* b) *české lázně* c) *česká území*
23. Víte, kdo je _____ českým prezidentem?
 a) *v tento čas* b) *v současnosti* c) *na naší době*
24. Parlament ČR má dvě komory: _____.
 a) *prezidenta a premiéra* b) *volby a politické strany* c) *Poslaneckou sněmovnu a Senát*
25. _____ můžete požádat u krajského nebo městského úřadu.
 a) *O státní občanství ČR* b) *Kvůli krádeži auta* c) *Pro prodloužení víza*

B. Gramatická část

_____ z 25 bodů

1. Seznámili jste se s českou literaturou? Doplňte i/i nebo y/ý.**Například: Alois Jirásek miloval českou historii.**

- Před dávními časí žilí naši předkové v rovinách na víchodě.
- Kvílí bojí s nepřátelí odešlí Čechové z rodné země.
- Dlouho cestovalí a pak příšlí do líbezní krajíny.
- Vídělí tam řekí plní ríb a v lesích mnoho zvěří, ptákí a včelí.
- Na hoří Říp řekl věvoda Čech svím lídem, že tato země bude jejích domovem.

2. Doplňte e nebo ě. Například: Karel Čapek je můj nejoblíbeněší spisovatelí.

- Policíjní komisař Bartoška vyší třoval případ, ktírý se stal v Prazí.
- Mladá maminka níchala kočárík s miminkím příd obchodem a když se vrátila, byl pryč.
- Pan komisař myslí, že miminko tříba jenom níkam bíželo.
- Níbyl žínatý a nevíděl, kdy díti začínají chodit.
- Nakoníc zjistil, že malou Růženku unísla níšťastná žína.

3. Doplňte s nebo z. Například: V učebnici sí přečtěte ukázku z knihy Babička a její obsah.

- Babička e pře těhovala k nejítarší dceři, protože chtěla být e vnoučaty.
- Chodila s dětmi na procháíky, pomáhala lidem a bríy si zíkala srdce každého.
- Paní kněžna s blíkíkého zámku ji dokonce k sobě poívala na návštěvu.
- Babička radila komtěe Hortensii, dívce s hospody, blízniví Viktorce a dalším s Ratibořic.
- Po její s mrti na ni všichni lidé s úctou v spomínali a paní kněžna řekla: „Šťátná to žená!“

4. Doplňte u, ú nebo ů. Například: naše literaturu; krátký úryvek; několik románů; napišu báseň.

- kněžna Libuše; dynastie Přemyslovů; úspěch Prahy; překoná hruzy.
- dum na vesnici; Ratibořické údolí; její vnučka; úžasný příběh.
- úkrást kočárek; vubec netušil; jděte domu; těžký úkol.
- kvuli žertu; o pár dnů; budovat socialismus; utočili na Ludvíka.
- na severním pólu; mužete zpívat; opakujte po mně; Čech se přizpusobí.

5. Najděte dvě nespisovná slova a převed'te je do spisovné češtiny.**Například: Mohl bys mi říct, co budem dělat? Mohl bys mi říct, co budeme dělat?**

- Zejtra půjdem na pivo. _____.
- To je strašný, zase rejže! _____.
- Voni mi nerozuměj. _____.
- Kup čtyry jabka. _____.
- Myslim, že je tam levnějc. _____.